ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АЛЕКСЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
“АЕРЫМ ПРЕДМЕТЛАР ТИРӘНТЕН ӨЙРӘНЕЛӘ ТОРГАН
2НЧЕ АЛЕКСЕЕВСК УРТА ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ МӘКТӘБЕ”
МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ ГОМУМИ БЕЛЕМ УЧРЕЖДЕНИЯСЕ

«КАРАЛДЫ»	**«КИЛЕШЕНДЕ»**	**«РАСЛАНДЫ»**
Методик берләшмә житәкчесе ___________Замалиева И.Х. МБ утырышы беркетмәсе №1 25 август 2016 ел	Директор урынбасары __________Л.Р.Ягудина 27 август 2016 ел	Мәктәп директоры __________Л.Н.Липлянина Педагогик совет беркетмәсе 233 нче номерлы боерык белән гамәлгә кертелде. 31 август 2016 ел

Татар теле һәм әдәбияты укытучысы
Чибинова Лилия Рәис кызы
1 «в» сыйныфы өчен әдәби укудан
эш программасы

Педагогик киңәшмә
Утырышында каралды.
Беркетмә №1
31 август 2016 ел

2016 - 2017

Укыту предметын үзләштерүнең планлаштырылган нәтиҗәләре.

Сыйныф: 1-в
Укытучы: Чибинова Л.Р..
Уку планы буенча укудан 33 *сәг.*
Атнага:*1сәг.*
Программа - Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә рус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1 — 11 нче сыйныфлар). Төзүче – авторлары: Р.З. Хәйдәрова, Р,Л. Малафеева., 2014 ел.
Дәреслек - Р.З.Хәйдәрова, Н.Г.Галиева "Күңелле татар теле". Дүртьеллык башлангыч рус мәктәбенең 1 нче сыйныфы өчен татар теле һәм әдәби уку дәреслеге (рус телендә сөйләшүче балалар өчен). Казан, "Татармультфильм" нәшрияты, 2013.
Программа түбәндәге норматив документларга һәм методик күрсәтмәләргә нигезләнеп төзелде:
1.Программа: Татарстан РеспубликасыМәгарифһәмфәнминистрлыгы. Урта (тулы) гомумибелембирүмәктәбендәрустеллебалаларга татар теленкоммуникатив технология нигезендәукытупрограммасы (1 — 11 нчесыйныфлар). Төзүче – авторлары: Р.З. Хәйдәрова, Р. Л. Малафеева, 2014 ел.
2.Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль бюджет гомумибелемучреждениясе "Аерымпредметларнытирәнтенөйрәнүче Алексеевск 2 нчеуртагомумибелембирүмәктәбе"неңтөпгомумибелембирүбаскычындабашлангычгомумибелембирүпрограммасы.
3.Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль бюджет гомумибелемучреждениясе "Аерымпредметларнытирәнтенөйрәнүче Алексеевск 2 нчеуртагомумибелеммәктәбе"нең 2016-2017укуелынаукытупланы (№1 педсовет протоколы, 31 август 2016 ел).
"Татар теле һәм әдәби уку" предметы буенча 1 нче сыйныф программасын үзләштерүнең **шәхси нәтиҗәләре**:

– татар теленең дәүләт теле буларак ролен аңлау;
– шәхесара һәм мәдәниара аралашуда татар телен куллануга уңай караш булдыру;
– татар теленә карата ихтирамлы караш булдыру һәм аны яхшы өйрәнү теләге формалаштыру.
--Әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәҗбүрилеген аңлау.

Татар теленә өйрәтүнең **метапредмет (***регулятив, коммуникатив, танып-белү)* **нәтиҗәләре**:

–укытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү;
–эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра белү;
–дәрескә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли белү, алар белән дөрес эш итә белү;
–дәрестә эш урынын мөстәкыйль әзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү;
–әңгәмәдәшең белән аралаша белү күнекмәләрен формалаштыру;
–парларда һәм күмәк эшли белү;
–әңгәмәдәшең белән контактны башлый, дәвам итә, тәмамлый белү;
–үрнәк буенча эшли белү;
–аерым темаларга караган сорауларга җавап бирә белү;
–рәсем буенча җөмләләр, сораулар төзи белү;
–аңлап укый белү;
–укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирү
- чагыштырып нәтиҗә ясый белү күнекмәләрен формалаштыру

Татар теленә өйрәтүнең **<u>предмет нәтиҗәләре</u>**.

Сөйләшү

Диалогик сөйләм. 1 нче сыйныфта дәрес вакытының 60-70%ын сөйләшүгә өйрәнү ала. Сөйләм эшчәнлегенең бу төре буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- сайланган эчтәлек аша әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү;
- дәреслектә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү, программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу.

Монологик сөйләм. Сөйләм эшчәнлегенең бу төре буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- җанлы һәм җансыз предметларны, рәсем, картина эчтәлеклеген сүрәтләп сөйли белү;
- программада күрсәтелгән темалар буенча кечкенә информация бирә белү.

Ишетеп аңлау (аудирование)

Аралашу өчен төп шартларның берсе – әңгәмәдәләрнең бер-берсенең сөйләмен аңлавы. 2 нче сыйныфта ишетеп аңларга өйрәтүнең бурычлары түбәндәгеләр:

- нормаль темп белән әйтелгәннең ишетү аша мәгънәсен аңларга, аңлаган турында фикер йөртергә, аралашуда кулана белергә өйрәтү;
- сүзләрне, сүзтезмәләрне, җөмләләрне, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетү аша аерырга өйрәтү;
- ишетү хәтеренең күләмен үстерү.

Уку

Сөйләм эшчәнлегенең бу төре буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- хәреф-аваз системасын аера, татар теленә хас булган авазларны дөрес әйтеп укый белү;
- дәреслектә уку өчен бирелгән җөмләләрне, текстларны дөрес интонация белән укый белү;
- укыган материалның эчтәлегеннән кирәкле мәгълүматны аерып ала белү;
- кечкенә күләмле шигырьләрне яттан сөйләү;
- укыганда сүзлекләр куллана белү.

Дәреслектә уку техникасын үстерүгә ярдәм итә торган рифмовкалар, җырлар, рифмалаштырылган әкиятләр бирелде. Үзләштерү дәрәҗәсенә карап, укытучы аларны арттыра яки киметә ала.

Язу

Сөйләм эшчәнлегенең бу төре буенча укучылар түбендәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- татар алфавитындагы хәрефләрне дөрес, матур яза белү;
- дөрес күчереп язу күнекмәләрен булдыру;
- бәйрәмнәр белән котлау язу.

<u>Укучыларның белем дәрәҗәсенә таләпләр</u>

Тыңлап аңлау

-Укытучының дәрес, уен ситуацияләре белән бәйле сорауларын, күрсәтмәләрен аңлау;

-тыңлаганда җөмлә, сүз чикләрен билгеләү, интонацияне аеру;

-сүзләрне, сүзтезмәләрне, җөмләләрне, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетеп аера белү.

-сүзләрне, җөмләләрне тыңлап тәрҗемә итә белү;

-ишеткән сөйләмнең, җөмләнең эчтәлегенә төшенү.

Диалогик сөйләм:

-Өйрәнелгән эчтәлек нигезендә әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага,раслый белү;

-программада күрсәтелгән темалар буенча укытучының сорауларына җавап бирү һәм сораулар куя белү;

-дәреслектә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү, программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу.

Монологик сөйләм

-Җанлы һәм җансыз предметларны,рәсем, картина эчтәлеген сурәтләп сөйли белү;

-тәкъдим ителгән план, терәк сүзләр ярдәмендә укылган өзек яисә караган рәсем буенча, өйрәнелгән җөмлә төрләрен файдаланып, хикәя төзү;

-укыган хикәяләрнең эчтәлеген сөйли белү;

-үзе, гаиләсе һәм дуслары турында кечкенә информация бирә белү.

Уку

-Татар алфавитындагыхәрефләрнетаныйбелү;

-хәреф-авазсистемасынаера, татар теленәхасбулганавазларныдөресәйтепукыйбелү;

-дәреслектәукуөченбирелгәнҗөмләләрне, текстларныдөрес интонация беләнукыйбелү;

-тексттагытынышбилгеләренә карата тиешле пауза һәминтонацияләрнеүтәү,өтерләрянындагысүзләрнетиңдәшлек, эндәшүинтонацияләребеләнуку;

-укыганматериалныңэчтәлегеннәнкирәклемәгълүматныаерып ала белү;

-кечкенәкүләмлешигырьләрнеяттансөйләү;

-укыгандасүзлекләр4улана белү.

Язу

-Татаралфавитындагыхәрефләрне дөрес, матур яза белү;

-дөрес күчереп язу күнекмәләрен булдыру;

-бәйрәмнәр белән котлау, чакыру кәгазьләре язу;

-конверт һәм дәфтәр тышына яза белү;

-программада күрсәтелгән темалар буенча, терәк сүзләр кулланып, хикәя язу күнекмәләре формалаштыру.

<u>Уку елы ахырына универсаль уку гамәлләре формалаштыру. УУГ.</u>

Шәхси нәтиҗәләр.

Шәхси универсаль уку гамәлләре:

- “Гаилә”, “туган ил”, “мәрхәмәтлелек”, “башкаларга карата түземлелек” төшенчәләрен кабул итү, аларның кадерен белү;
- Туган республикага, гаиләгә, туганнарга карата хөрмәт, әти-әнине ярату; үз милләтеңне ярату, татар булуың белән горурлану;
- укуга карата кызыксыну хисе булу, укучы ролен үзләштерү;
- әдәби әсәрләрдәге төрле тормыш ситуацияләрен һәм геройларның гамәлләренә кешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү;

Предметара нәтиҗәләр.

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

- Эшчәнлек өчен эш урынын әзерләү.
- Укытучы ярдәме белән эшне планлаштырырга өйрәнү.
- Укытучы ярдәмендә эшнең дөреслеген тикшерү.
- Эш сыйфатына бәя бирә белү.
- Эш барышында гади генә эш приборлары белән эш итә белү.(линейка, бетергеч, карандаш,)

Танып белү универсаль уку гамәлләре:

- Дәреслек белән эш итә белү.
- Хәрефләрне танып, текстны (хикәя, шигырь, әкиятне) сәнгатьле итеп уку.
- Этнокультура өлкәсенә караган сүзләр булган текстны, сүзлекләр кулланып, аңлап

уку.

- Текстта очраган таныш сүзләргә таянып, яңа сүзләрнең мәгънәсен төшенү.
- Текстны сәнгатьле итеп укыгач, сорауларга җавап бирү.
- Укытучының авыр булмаган сорауларына җавап бирә, тиешле мәгълүматны дәреслектән таба белү.
- Предметларны, чагыштыра, охшаш һәм аермалы якларын билгели белү.
- Укылган яки тыңланган зур булмаган текстның эчтәлеген сөйли белү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:

- Дәрестә һәм төрле ситуацияләрдә диалогта катнаша белү
- Укытучының, классташларның сорауларына җавап бирү;
- Сөйләм этикеты нормаларын үтәү: исәнләшә, саубуллаша, рәхмәт белдерә белү.
- Башкаларның сөйләмен тыңлый һәм аңлый белү.
- Парларда эшли белү

II. Укыту предметының эчтәлеге

УМК өчен материал 1сыйныф балаларының аралашу сфераларын исәпкә алып сайланды.

Дәреслеккә түбәндәге аралашу темалары кертелде: “Әйдәгез танышабыз!”, “Урман дусларыбыз”, “Спорт бәйрәме”, “Мәктәптә”, “Йорт хайваннары һәм кошлары”, “Бакчада”,” Кыш җитте”, “Сәламәт бул!”, “Безнең гаилә”, “Татар халык ашлары”, “Без шәһәрдә яшибез “Кибеттә”, “Җәй”темалары кертелде. Дәреслеккә кызыклы сораулар, чагыштыруны, анализлауны, логик фикерләүне таләп иткән төрле биремнәр кертелде. Мондый биремнәрне балалар кызыксынып эшлиләр, шул ук вакытта өйрәнелгән сөйләм үрнәкләре дә кабатлана. Мәктәпнең укыту планы нигезендә 1 сыйныфта татар теле һәм әдәби укуны өйрәнүгә атнага 4 сәг вакыт бирелә, елга барлыгы 132 сәг.Әйдәгез танышабыз! (14 сәгать),Урман дусларыбыз (6 сәгать),Спорт бәйрәме (10 сәгать),Йорт хайваннары һәм кошлары (12 сәгать),Мәктәптә (7 сәгать),Сәламәт бул (9 сәгать),Безнең гаилә (11 сәгать),Татар халык ашлары (8 сәгать),Кибеттә (12 сәгать)Без шәһәрдә яшибез (8 сәгать),Җәй җитә (8 сәгать) темалары буенча үткәрелә.

Һәр дәрестә сөйләм эшчәнлегенең дүрт төре дә катнаша, һәм дәрес максатында күрсәтелгән сөйләм дозасы сөйләм эшчәнлегенең дүрт төре аша да үтеп чыга. Аралашу процессы сөйләшү (диалогик, монологик сөйләм), ишетеп аңлау, уку һәм язу аша оештырыла. Алар арасында төп урынны сөйләшү алып тора.

III.Төп уку эшчәнлеге төрләре күрсәтелгән тематик планлаштыру

<table>
<tr><th>№</th><th>Дәрес темасы</th><th>Уку эшчәнлегенең төре</th><th>Үткәрү вакыты</th></tr>
<tr><td>1</td><td>Әйдәгез танышабыз.</td><td>Яңа сүзләр белән танышу.</td><td>5.09</td></tr>
<tr><td>2</td><td>Татарстан шәһәрләре.</td><td>Монологик сөйләм.</td><td>12.09</td></tr>
<tr><td>3</td><td>Әйдә бергә уйныйбыз.</td><td>Диалогик сөйләм.</td><td>19.09</td></tr>
<tr><td>4</td><td>Кыргый хайваннар.</td><td>Слайдларда дидактик күнегүләр.</td><td>26.09</td></tr>
<tr><td>5</td><td>Рус халык әкияте “Төремкәй”.</td><td rowspan="2">кер
бергә
яшибез
Төремкәйдә кем яши?
Әйдә, кер, бергә яшибез.</td><td>3.10</td></tr>
<tr><td>6</td><td>“Төремкәй” әкияте.</td><td>10.10</td></tr>
<tr><td>7</td><td>Спорт бәйрәме.</td><td>Диалог төзү.</td><td>17.10</td></tr>
<tr><td>8</td><td>Дустыңны урамга уйнарга чакыру</td><td>Эндәш сүзләр кертеп җөмләләр төзү.</td><td>24.10</td></tr>
<tr><td>9</td><td>Ризалык белдерү формасы</td><td>Диалогик сөйләм.</td><td>31.10</td></tr>
<tr><td>10</td><td>Без ничек укыйбыз?</td><td>Монологик сөйләм.</td><td>7.11</td></tr>
<tr><td>11</td><td>Хайваннарны сурәтләү.</td><td>Кечкенә хикәя төзү.</td><td>14.11</td></tr>
<tr><td>12</td><td>Иптәшеңнең һәм үзеңнең нәрсә ятарканыңны әйтү һәм сорау.</td><td>Дидактик уен.</td><td>21.11</td></tr>
<tr><td>13</td><td>“Без йоклыйбыз” тексты.</td><td>Сәнгатьле уку</td><td>28.11</td></tr>
<tr><td>14</td><td>Рус халык әкияте “Шалкан”.</td><td>Яттан өйрәнү.</td><td>5.12</td></tr>
<tr><td>15</td><td>“Шалкан” әкиятен сәхнәләштерү.</td><td>Сәхнәләштерү.</td><td>12.12</td></tr>
<tr><td>16</td><td>Безнең бакча.</td><td>Дәреслек белән эшләү.</td><td>19.12</td></tr>
<tr><td>17</td><td>Хезмәтенә карап, геройга бәя бирү.</td><td>Группаларда эшләү.</td><td>26.12</td></tr>
<tr><td>18</td><td>Кышкы уеннар.</td><td>Рәсем буенчасөйләү.</td><td>9.01</td></tr>
<tr><td>19</td><td>Бәйрәмгә барабыз.</td><td>Дидактик уен.</td><td>16.01</td></tr>
<tr><td>20</td><td>Авыру кешенең хәлен сорау, аңа дару, чәй тәкъдим итү.</td><td>Карточкалар белән эш.</td><td>23.01</td></tr>
<tr><td>21</td><td>Минем гаиләм.</td><td>Монологик сөйләм.</td><td>30.01</td></tr>
<tr><td>22</td><td>Фатыйх Кәрим “Яз җитә”.</td><td>Җыр өйрәнү.</td><td>6.02</td></tr>
<tr><td>23</td><td>Бәйрәм белән котлый белү.</td><td>Текстны өйрәнү.</td><td>20.02</td></tr>
<tr><td>24</td><td>Сөйләмдә “тәмле сүзләр”не куллану.</td><td>Дидактик уен.</td><td>27.02</td></tr>
</table>

25	Ризыкларның тәмле булуын әйтү.	Диалогик сөйләм.	6.03
26	Табын янында.	Сәхнәләштерү.	13.03
27	Туган көн белән котлау.	Монологик сөйләм.	3.04
28	Ашамлыклар кибетендә	Дидактик уен	10.04
29	Барый Рәхмәт “Аш вакыты”.	Дәреслек белән эшләү.	17.04
30	Киемнәр кибетендә.	Дидактик уен	24.04
31	Мин транспортта барам.	Монологик сөйләм	8.05
32	Габдулла Тукай “Бала белән күбәләк”.	Сәнгатьле уку	15.05
33	Сабантуй – күңелле бәйрәм.	Уен үткәрү.	22.05

Пронумеровано, прошнуровано
и скреплено печатью
16 (шестнадцать) листов
учитель татарского языка и литературы:
Ани... Н.Н.